

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR GRAFICKÝ DESIGN 2
STUDIO OF GRAPHIC DESIGN 2

KNIHAŘSKÁ DÍLNA A PŘEDMĚT KNIŽNÍ VAZBA

BOOKBINDING WORKSHOP AND SUBJECT BOOK BINDING

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE **BcA. KAREL BAŘINA, DiS.**
AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE **doc. MgA. MIKULÁŠ MACHÁČEK**
SUPERVISOR

OPONENT PRÁCE **MgA. VOJTĚCH FRÖHLICH**
OPPONENT

BRNO 2016

DOKUMENTACE VŠKP

OBSAH:

TEXTOVÁ ČÁST (PÍSEMNÁ OBHAJOBA)	4–20
1. Předmět <i>Knižní vazba</i>, skripta, dílna a její vybavení	4
1.1 Předmět <i>Knižní vazba</i>	4
1.1.1 Rešerše – odborné předměty na jiných vysokých školách	7
1.1.2 Pozadí vzniku projektu (studium v Ateliéru papír a kniha a bakalářský projekt <i>Třeba takhle</i>)	8
1.2 Skripta	11
1.2.1 Způsob užití skript vyučujícím a studenty	12
1.2.2 Grafická podoba skript	13
1.3 Dílna a její vybavení	14
1.3.1 Vývoj nových knihařských strojů	15
1.4 Pedagogické vedení	16
1.4.1 Osnovy a cíle výuky	16
2. Workshopy	18
2.1 Rozdělení workshopů	18
2.2 Průběh workshopů	19
2.3 Zhodnocení workshopů	20
TEXTOVÁ PŘÍLOHA	21–34
Anotace předmětu <i>Knižní vazba</i>	21
Vybavení dílny	25
Průběh workshopů	26
Odpovědi na dotazník	29

TEXTOVÁ ČÁST (PÍSEMNÁ OBHAJOBA)

1. Předmět *Knižní vazba, skripta, dílna a její vybavení*

Cílem mé diplomové práce je otevření předmětu *Knižní vazba* na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně. Tento předmět je zaměřen na technologii knižní vazby, kde se studenti seznámí s ruční a průmyslovou vazbou knih, knihařskými materiály, nástroji a médii papír a to s přesahem do grafického designu. Předmět bude vyučován praktickou i teoretickou formou. Součástí projektu jsou i skripta pro studenty předmětu, zařizování dílny a jejího vybavení, kde bude předmět probíhat. Současně se počítá s tím, že bych předmět *Knižní vazba* v budoucnu vyučoval a staral bych se o chod dílny.

1.1 Předmět *Knižní vazba*

Hlavním důvodem, proč jsem si vybral toto téma jako svoji diplomovou práci, je absence odborného předmětu, který se zabývá knižní vazbou a technologiemi na fakultě.

S podporou vedoucího Ateliéru grafického designu 2 Mikuláše Macháčka jsem se tedy rozhodl vytvořit osnovy předmětu a prosadit ho jako jeden z odborných předmětů ve studijním plánu v příštím akademickém roce.¹ Dvousemestrální navazující předmět pro bakalářský stupeň, který je určen především studentům ateliérů grafického designu a studentům Ateliéru kresba a grafika (dále jen AKG), kteří budou mít přednost při zápisu před ostatními studenty jiných ateliérů.

V tuto chvíli se podařilo předmět *Knižní vazba* schválit a otevřít. Moje původní představa byla, že předmět bude probíhat jako čtyřhodinová lekce jednou týdně. Bohužel to fakulta neumožnila, tak bude předmět probíhat ve čtyřhodinové lekci jednou za 14 dní. V budoucnu chci ale prosadit svůj původní plán a případně otevřít i další předměty – tím by mohl být například předmět věnující se knihtisku (závisí na tom, jestli se mi podaří prosadit nákup vybavení dílny).

Proč by se měl předmět otevřít? Vycházím především z vlastní zkušenosti studenta Ateliéru papír a kniha (dále jen APK) a později studenta Ateliéru grafického designu 2 (dále jen AGD2). Zkušenosti s knižní vazbou a znalosti o papíru a knihařských materiálech nabytých studiem v APK jsem později v AGD2 dokázal úspěšně využít při

¹ Anotace předmětu, tak jak byly zařazeny do studijního plánu naleznete v příloze.

práci jako grafický designér. Na rozdíl od spolužáků, kteří tyto znalosti a zkušenosti neměli, jsem měl výhodu ve znalostech konstrukce knihy. Díky elementárním znalostem o technologii papíru a knihařských postupech jsem pak měl možnost mnohem více experimentovat. Studenti bez těchto znalostí jsou obvykle bezradní, neznají základní technologické postupy při tisku a vazbě knih a to jak ručních, tak průmyslových. Často se tím pádem stává, že vytvoří nefunkční tiskoviny, nebo se z neznalosti zbytečně omezují ve vlastní tvorbě.

Brzy jsem se stal rádcem a technologem při řešení jejich vlastních projektů a pomáhal při mnoha knižních realizacích spolužáků. Brzy jsem pochopil, jak moc jsou tyto znalosti v praxi designéra nezbytné a jak mohou ulehčit a obohatit tvorbu. Začalo pro mě být důležité zprostředkovat tyto znalosti co nejširšímu publiku a začal jsem se tím proto naplno zabývat už ve své bakalářské práci (vznikla příručka *Třeba takhle* – více informací s. 9), na kterou v tomto smyslu navazuje tato diplomová práce.

Příručka Třeba takhle

Předmět má studentům grafických oborů, pomoc v následné designérské praxi. Naučí se knižní technologie a základy knihařství a to přímo v návaznosti na jejich vlastní designérskou praxi. Nechci vyučovat pouze tradiční knihařství a klasickou knižní vazbu jako tomu bylo na APK, stále bych pracoval s přesahem do současné praxe grafického designéra. Součástí osnov předmětu je například i výuka historie knižních vazeb, které může student uplatňovat v budoucí praxi – tedy aplikovat tradiční knihařské a tiskové technologie do současné praxe. Předmět by měl být živou a stále se vyvíjející platformou a měl by držet krok s nejmodernějšími současnými technologiemi a grafickými řešeními. Student se seznámí v rámci výuky se současnými trendy v knižní tvorbě, s realizacemi

současných grafických designérů a studií, které by mu měly pomoci při promýšlení formy tištěné publikace. Teoretické znalosti by měli studenti v rámci předmětu využít ihned i v praxi a aplikovat je na jimi zvolený knižní projekt. V rámci dílny i předmětu bude možnost konzultovat i další projekty a ateliérová zadání. Předmět a dílna by měly být technickým a technologickým zázemím, a to především pro oba ateliéry grafického designu i pro AKG.

V budoucnu se chci zaměřit na větší spolupráci s ostatními dílnami na FaVU, konkrétně se sítotiskovou dílnou, grafickou dílnou AKG, fotografickým ateliérem nebo popřípadě i s 3D tiskem, který je na Ateliéru sochařství 1. Studenti by tak měli možnost experimentovat s různými technikami.

Posláním předmětu je předávání základů technologických postupů a knihařství. V první řadě by tyto nabyté znalosti měly studentovi umožnit lépe a efektivněji pracovat v oblasti grafického designu (k tomuto účelu budou sloužit i přehledná skripta, kterým se budu více věnovat v následujících kapitolách). V druhé řadě umožnit více experimentovat a přemýšlet nad médiem knihy netradičním způsobem. Chtěl bych toho dosáhnout pomocí názorných ukázek z tvorby současných designérů (vzájemná kombinace materiálů, netradiční zpracování, modifikace knižních vazeb). V ideálním případě by při výuce měla vznikat diskuze na téma knižních technologií a výměna zkušeností a názorů a to skrze řešení vlastních projektů v rámci předmětu.

Příklad názorných ukázek z tvorby současných designérů

1.1.1 Rešerše – odborné předměty na jiných vysokých školách

V koncepci předmětu, jeho anotací a osnov jsem vycházel částečně i z rešerše, kterou jsem zpracoval z konceptů podobných předmětů a ateliérů na jiných vysokých školách v ČR. Jedná se o Fakultu umění Ostravské univerzity v Ostravě (dále jen FU), Fakultu designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni (dále jen FDULS), Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze (dále jen Umprum) a o bývalý ateliér APK Fakulty výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně (dále jen FaVU). Prostudoval jsem si anotace ateliérů, a poté se věnoval náplni a osnovám odborných předmětů, které se týkají knižní vazby a jsou ve studijním plánu těchto oborů.

FU disponuje čtyřmi ateliéry zaměřenými na grafiku a grafický design. Nabízí studentům grafických oborů několik odborných předmětů, kde mohou získat přehled a dovednosti v oboru, jako například Písmo, Grafické techniky, Počítačová grafika, Ilustrace a Papír – kniha. Škola nabízí Ateliér obalový a knižní design², který vede Eliška Čabalová. Ateliér je zaměřen na technologii ruční vazby, papír, ilustraci a grafickou sazbu knih. V rámci ateliéru je odborný předmět Papír–kniha, který je rozložen do 4 semestrů, které na sebe navazují. V prvním semestru se studenti naučí charakteristiku papíru a tvorbu obalu, ve druhém semestru navazují na médium papír a to na ruční čerpání papíru, Paper art až po knihy jako objekty. Třetí semestr se zabývá celkově knihou, historií knihy, tvorbou autorských knih až po makety pro výstup v polygrafii. A ve čtvrtém semestru realizují studenti svůj knižní projekt.

Na FDULS oceňuji širokou škálu odborných předmětů a důraz na praktické používání celého vybavení knihařské dílny, knihařských materiálů, strojů a nástrojů. Škola nabízí obor Ilustrace a grafika, který se dělí na dalších sedm specializovaných ateliérů. Jeden z nich je Kniha a tvarování papíru³. FDULS nabízí studentům řadu odborných předmětů: Písmo–základy, Fotografie, Grafický design obalu, Tvorba písma, Grafický design pro prezentaci, Grafický design, Typografie, Grafické editory, Ilustrace a grafika, Dějiny a teorie designu, Dějiny vizuální komunikace, Digitální a počítačové zpracování fotografie. V rámci Ateliéru Kniha a tvarování papíru je zařazen jeden odborný předmět, který vede Renáta Kocmanová, rozdělený do 4 semestrů. V prvním semestru obeznámí studenty s historií a terminologií oboru knihařství a oboru obalový design. Ve druhém studenti ve své práci aplikují technologii šité vazby, objasní si historii a technologii papíru, pojem autorská kniha a kniha objekt a naučí se orientovat v grafických editorech. V dalším semestru tvoří leporela, japonskou vazbu, konstrukci skládaných tiskovin a ve čtvrtém semestru prakticky naučí studenty zhotovit celopapírovou vazbu. FDULS pořádá mezinárodní letní

2 <https://fakultaumeni.osu.cz/index.php?ktg=45>

3 <https://fdu.zcu.cz/cz/340-kniha-a-tvarovani-papiru>

kurzy ArtCamp⁴, kterou jsou vhodné pro přípravu na přijímací zkoušky. Na ArtCampu je zařazen i kurz Knižní vazba, všechny tyto letní kurzy mají samostatně zpoplatněné.

Na Umprum se nejedná o ateliér, ale přímo o předmět Knižní vazba, který vede Jan Hybner. Předmět se od ostatních podobných předmětů na jiných vysokých školách liší tím, že je technickým a technologickým zázemím a je otevřen všem, nikoliv jen studentům jednoho ateliéru, který ho má ve studijním plánu. Předmět Knižní vazba je na Umprum určen především studentům grafických oborů, povinný je například pro Ateliér ilustrace a grafiky a Ateliér tvorby písma a typografie a pro všechny ostatní je volitelný. Hlavní výhodou vidím vtom, že jsou dílny otevřené studentům každý den, ti tak mohou pracovat na svých publikacích kdykoliv. K dispozici jsou studentům, po čas otevření dílny, její vedoucí a asistent. Výborné pro zviditelnění školy je i to, že Umprum pořádá kurzy knižní vazby pro veřejnost. Tato koncepce předmětu a dílny je nejvýraznější inspirací pro můj projekt.

FaVU disponuje třemi ateliéry zaměřenými na grafiku a grafický design: AKG, AGD1 a AGD2. Dle mého názoru nemají tyto ateliéry, oproti ostatním školám, na fakultě dostatek odborných předmětů, které by pokryly škálu znalostí a dovedností nutných pro budoucí praxi. Odborné předměty určené grafickým oborům jsou fotografie, DTP a 2D grafika, sítotisk a teoretický předmět dějiny designu.

1.1.2 Pozadí vzniku projektu (studium v Ateliéru papír a kniha a bakalářský projekt *Třeba takhle*)

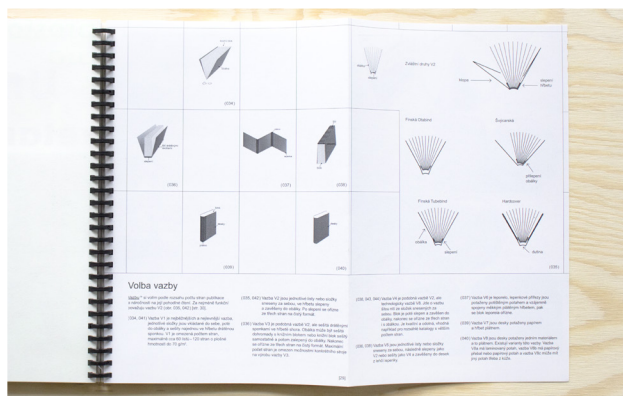
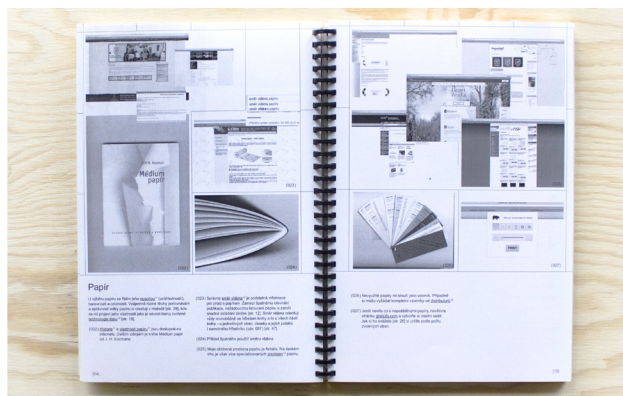
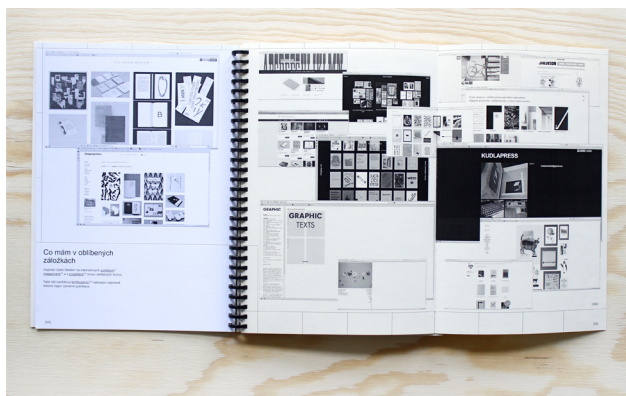
Jeden z nejdůležitějších zdrojů mých znalostí knižních technologií bylo studium v Ateliéru papír a kniha, který vedl doc. Jiří H. Kocman (zrušen v roce 2011). Ateliér byl zaměřený na konceptuální umění, kde se pracovalo především s médiem papíru a knihy. V tomto ateliéru jsem získal základní vědomosti o technologii knižní vazby a papíru, které se staly pilířem mé vlastní tvorby. Začal jsem se věnovat čím dál více knižní vazbě a chtěl jsem tyto znalosti předávat dál. Když byl APK zrušen, zbyla po něm částečně vybavená knihařská dílna, kterou už málokdo využívá. Tyto užitečné stroje a lisy už neumí studenti používat a to bylo pro mne podnětem, proč by se na fakultě předmět mohl otevřít. (o dílně více s. 14)

4 https://fdu.zcu.cz/cz/1319-artcamp-prehled-kurzu-2016x#kniha_petra_cz

Výhodou ateliéru bylo to, že měl od prvního ročníku povinné odborné technologické předměty. Teoretické předměty vyučoval vedoucí ateliéru Jiří H. Kocman (Nauka o papíru, Nauka o knize, Papír jako médium, Kniha jako médium⁵). Praktické předměty jako – Papír a kniha – Technologie vyučoval technologický asistent ateliéru.

Hlavním rozdílem v koncepci odborných předmětů APK a mnou připravovaného předmětu *Knižní vazba* je ten, že předmět *Knižní vazba* nebude zaměřen pouze na tradiční ruční vazbu knih, ale bude směřován na užitou současnou praxi grafického designéra.

Otevřením předmětu *Knižní vazba* navazuji na bakalářskou práci, kterou jsem vytvořil v AGD2 v roce 2014 a ve které spojuji znalosti nabyté v APK s praxí grafického designéra. Autorská příručka s názvem *Třeba takhle*, je pokusem zprostředkovat začínajícím designérům a veřejnosti⁶ moje vlastní zkušenosti s oborem knihařství, propojené s praxí v oblasti grafického designu. Příručka měla sloužit jako rádce a pomocník při realizaci vlastní publikace a měla by inspirovat k netradičním formám řešení.

Příručka *Třeba takhle*

- 5 http://kpk.ffa.vutbr.cz//ano_nauka_o_papiru.php?anopr=1
- 6 Příručka je napsaná co nejsrozumitelnějším jazykem tak, aby byla užitečná i „nedesignérům“ laické veřejnosti v případě, že si chtějí vydat vlastní publikaci.

Příručka Třeba takhle – reálné příklady technik a materiálů

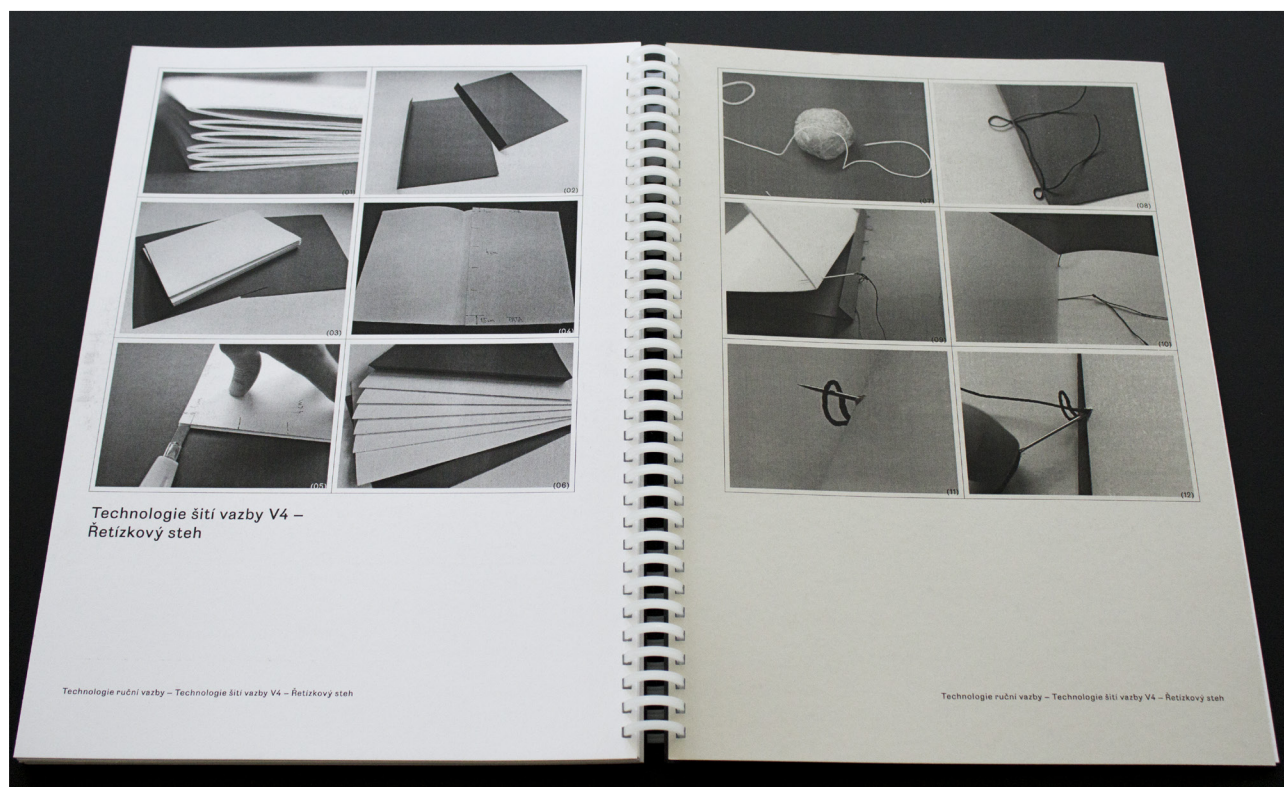
Proč ale dělat příručku, když existuje tolik odborné literatury a internetových zdrojů? Protože mnoho začínajících designérů neví, kde a co přesně vyhledat, neznají terminologii. A není mi známo, že by existovala publikace, která by nabízela stručný a jasný postup při tvorbě knihy a upozorňovala na různá úskalí při technologických postupech a spojovala to se současnou tvorbou a trendy v grafickém designu. Příručka nemá za cíl opakovat to, co je v jiných knihách už mnohokrát popsáno, ale provést tvůrce celým postupem při tvorbě publikace ve stručných bodech a v případě jeho potřeby podat informace, kde si může potřebnou literaturu, zdroje dohledat. Příručka tak není pouze souborem pracovních postupů, které můžeme najít i v odborné literatuře, ale je obohacena o vlastní tipy a vylepšení, které jsem získal vlastní praxí.

Příručka se skládá z kapitol, které jsou řazeny podle pracovního postupu při tvorbě publikace – co kapitola, to jeden krok realizace tištěné publikace. Stejně jako já při práci na tištěné publikaci začínám rešerší, tak v úvodní kapitole čtenáři představuji svoje oblíbené internetové zdroje, ve kterých hledám inspiraci a sleduji novinky v tvorbě současných designérů. Ještě než se v příručce dostanu k řemeslným postupům, upozorňuji na důležitost správného řešení layoutu a zdůrazňuji jeho funkčnost při zvoleném typu knižní vazby. Kapitoly o formátech, gramážích papíru a papíru samotném se zaměřují především na ekonomické využití materiálu a ergonomii čtení. Odkazy,

prostoupené celou příručkou, čtenáři poskytují zdroje s podrobnějšími informacemi o technologiích, dostupných materiálech a užitečných obchodech. Převážná část publikace se zabývá přímo „knihařinou“. Nabízí přehled vazeb a jejich kladných i záporných vlastností a vhodnost použití. Dále obsahuje knihařské tipy k ulehčení práce při realizaci publikace, různé pracovní postupy a potřebné pracovní nástroje. Poukazují i na možnost atypických řešení knižních hřbetů a ořízek doplněné obrazovou dokumentací. Příručku obzvláštěňují reálné příklady technik a materiálů sesbírané od různých designérů nebo ukázky mnou vytvořené. Obrazové i reálné příklady by měly inspirovat čtenáře k využití netradičních forem a kombinací. U reálných ukázek přiznávám svůj subjektivní výběr, nesnažím se o objektivní přehled. Čtenáři doporučuji, aby si sám zhodnotil, které ukázky se mu vizuálně líbí a motivují k vlastní sbírce podle svého vkusu. Příručka formátu B5 je k tomuto účelu přizpůsobená i vazbou. Zvolil jsem speciální *click* kroužkovou vazbou, abych mohl do budoucna tuto příručku obohacovat o další reálné materiály a tiskové technologie.

Samotnou příručku považuji za neuzavřený proces hledání propojení mezi knihařstvím a grafickým designem. Podobně koncipuji i předmět *Knižní vazba*. Příručka *Třeba takhle* se stala základem při tvorbě skript.

1.2 Skripta

Skripta – fotodokumentace technologického postupu šití knižních vazeb

Protože je v plánu otevřít předmět již v následujícím akademickém roce, bylo nutné v rámci mé diplomové práce dořešit obsah, podobu a způsob užití skript určených studentům předmětu.

Jedním z důvodů proč chci, aby měli studenti k dispozici tištěná skripta, je množství informací, které se v lekcích nestihnou probrat. Budou je obsahovat skripta spolu s postupy šití vazeb a terminologií. Studenti se tak mohou k postupům opakovaně vracet a aplikovat je ve svých projektech.

Skripta nejsou uzavřenou učebnicí, jako je tomu u jiných technologických příruček o šití knih, ale mám v plánu je pravidelně aktualizovat a to podle pokroku v tiskařských technologiích, aktuálních trendů v grafickém designu a budu přidávat i tipy, které získám vlastní designérskou praxí.

1.2.1 Způsob užití skript vyučujícím a studenty

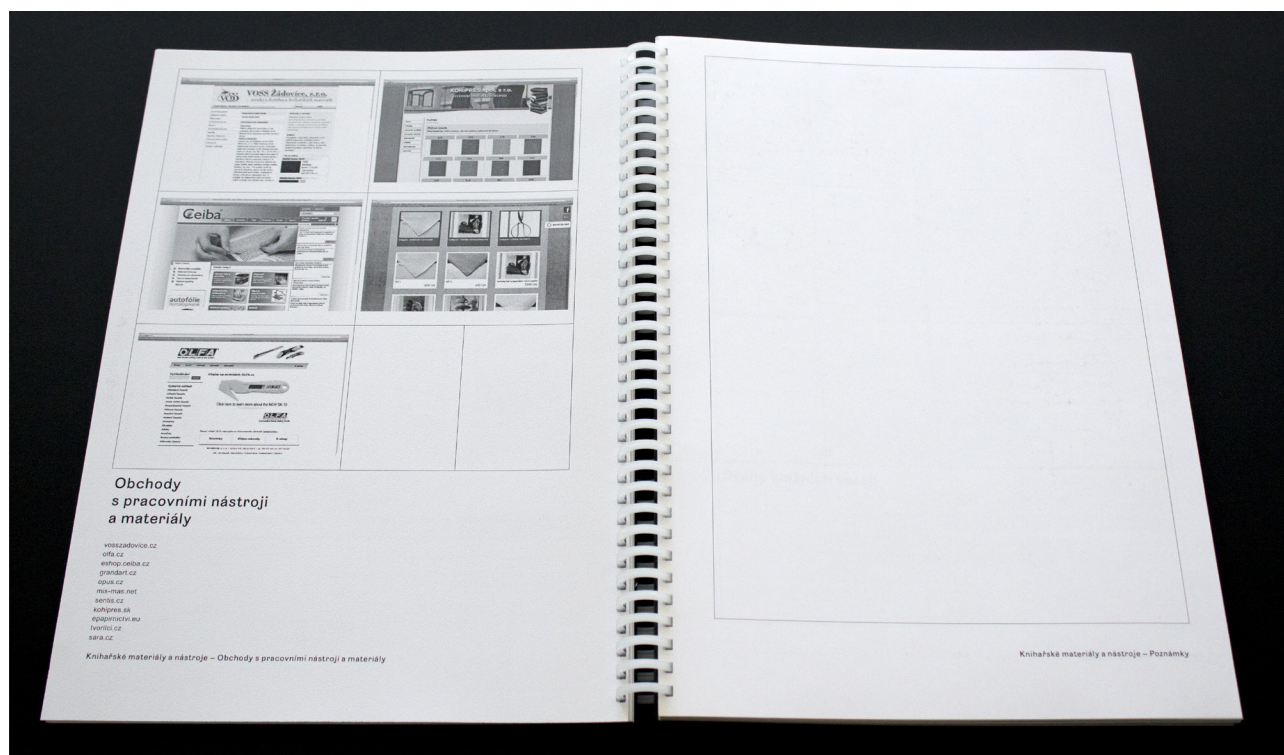
Skripta budou připravena ke každé lekci. Studenti je obdrží jako samostatná témata, která si budou zakládat do vazby, kterou dostanou na první hodině. Vazba bude obsahovat kroužkovou *click* vazbu a přední a zadní obálku. Postupně by tedy měl student sbírat na jednotlivých lekcích i jednotlivá témata skript. Po absolvování předmětu mu zůstane vlastní technologická příručka - kompletní postup při tvorbě tiskoviny.

Struktura informací následuje příručku *Třeba takhle*, liší se však v některých detailech. Přibyly podrobnější informace a názorné technologické postupy, například fotodokumentace technologického postupu šití knižních vazeb. Skripta neobsahují tolik mnou vybraných odkazů, povedu studenty k tomu, aby si je doplňovali sami. Důležité rovněž je, že úzce navazují na výuku předmětu (na rozdíl od příručky *Třeba takhle*, která je pochopitelná i bez pedagogického vedení) a počítá se s tím, že si studenti budou například k fotodokumentaci postupu šití psát postup vlastní přímo ve výuce a stanou se tak aktivními tvůrci vlastní verze skript. Na rozdíl od *Třeba takhle* nebudou skripta obsahovat materiálové ukázky a ukázky tiskovin. Vazba však umožňuje vkládat jejich vlastní ukázky, k čemu budu studenty vést v rámci předmětu. Student si tak vytvoří vlastní vzorník podle svých preferencí a vkusu. Tím je chci motivovat k aktivitě a více je zapojit do procesu výuky.

1.2.2 Grafická podoba skript

Layout skript vychází z příručky *Třeba takhle*. Mění se nicméně formát z B5 na A4 a to kvůli úspoře materiálu a snadnějšímu tisku. Počítá se s černobílým tiskem rovněž z finančních důvodů.

Skripta jsem zpracoval tak, aby byla co nejpřehlednější a čtenář se v nich snadno orientoval i při další manipulaci – počítá se s tím, že se do jejich tvorby zapojí a vytvoří si vlastní verzi přizpůsobenou svým potřebám. Jak jsem již popisoval v předchozí kapitole, vazba bude umožňovat sbírat a zakládat si do skript vlastní ukázky různorodých tiskovin a knihařských materiálů a mnou navržený layout umožňuje i vpisování vlastních poznámek při hodinách i při práci mimo ně. Také jsem chtěl umožnit, aby si student mohl sestavit jednotlivá témata v pořadí podle toho, jak sám pracuje a řadit si za ně vybrané reálné ukázky. Například samostatné listy k tématu o papíru si může zařadit za vazby knih, nebo naopak, jak mu to vyhovuje a jak sám postupuje. Z toho důvodu nejsou stránky opatřeny paginací - číslováním, ale vždy názvem tématu.

Současná knihařská dílna

1.3 Dílna a její vybavení

Součástí mého projektu je i dílna a její vybavení. Dílna by měla být místo, které je vybavené všemi potřebnými polygrafickými a knihařskými stroji, nástroji a případně i materiály a kde je přítomné pedagogické vedení. Dílna by měla poskytovat možnost odzkoušet si práci se stroji a knihařskými nástroji a naučit se s nimi pracovat pod dohledem pedagoga. Kromě toho, že je dílna a její vybavení nutné pro předmět *Knižní vazba*, tak je důležitá i jako technické a technologické zázemí pro jakéhokoli studenta fakulty, který bude potřebovat její vybavení a radu pedagoga k realizaci vlastních projektů. Potenciál dílny do budoucna vidím i jako soběstačnou tiskárnu, kde by se tiskly a knihařsky zpracovávaly tiskoviny pro FaVU a veřejnost (pokrytí provozních nákladů strojů), a současně by sloužila i jako místo pro placené workshopy určené širší veřejnosti.⁷

Současné vybavení dílny neumožňuje, aby si student prošel všemi technologickými procesy a v neposlední řadě je pro studenta finančně a časově daleko náročnější hledat mimo školu v tiskárnách, copycentrech a knihařských dílnách, kde je požadované technické zázemí. Důležitá je především možnost tisku, zvláště v případě malého nákladu např. jednoho dvou kusů. Student by měl být schopen si v dílně vyrobit maketu tištěné publikace, kterou použije při prezentaci klauzur a která je rovněž velmi důležitá při zadávání do tisku. Proto bylo nutné zaměřit se i na případné vybavení dílny do budoucna. Především je nutné vybavit dílnu tiskárnami (levnější tisk pro studenty) a stohovou řezačkou.

Současná knihařská dílna

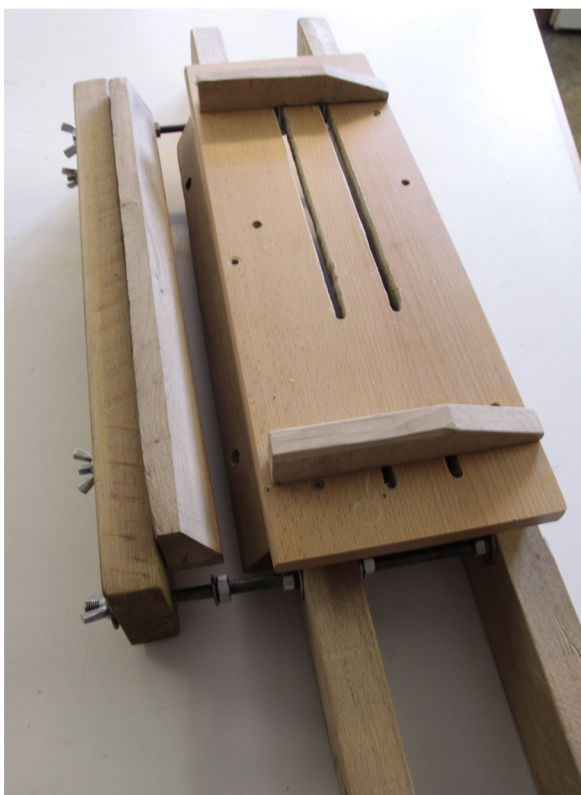
7 Fakulta už pořádá zpoplatněné Kurzy kresby pro veřejnost. Další možností je knihařskou dílnu a její vybavení pronajímat stejně jako si veřejnost může pronajmout zvukové studio Kabinetu audiovizuálních technologií.

Mimo technické vybavení budou studentům k dispozici vzorníky vazeb, tiskařských materiálů, knihařských materiálů, vzorníky papíru a kontakty na obchody, tiskárny a další užitečné informace.

Výhodou je i to, že se fakulta má stěhovat do jiné budovy, kde na rozdíl od současné, bude možnost dílnu otevřít díky většímu prostoru. Tím se knihařská dílna může nově revitalizovat ve vazbě na konkrétní nový prostor a bude lépe vyhovovat požadavkům na vybavení. Vybavení dílny jsem konzultoval s Mikulášem Macháčkem, prostory jsme navštívili a plánovali jejich možnou podobu a vybavenost společně. O vybavení jsme zažádali fakultu – finance do dílny budou investovány v průběhu 6 let. Úplný seznam stávajícího i plánovaného vybavení naleznete v textové příloze (s. 25).

1.3.1 Vývoj nových knihařských strojů

V rámci předmětu a vedení knihařské dílny mám v plánu vývoj a výrobu nových knihařských a tiskařských strojů například sítotiskový lis na barvení ořízek. Navrhl jsem konstrukci stroje a vyrobil prototyp, který ale nefungoval. V tuto chvíli je konstrukce přepracovaná do funkční podoby, ale bude nutné vyrobít další prototyp. Rád bych požádal VUT o grant na vývoj tohoto stroje, na kterém bych rád spolupracoval s Fakultou strojního inženýrství VUT.

Prototyp sítotiskového stroje na ořízky

1.4 Pedagogické vedení

Moje úloha bude v budoucnu spočívat ve výuce předmětu a ve vedení knihařské dílny, kde bych měl být pedagogickou oporou studentům. Mimo vedení vlastního předmětu mám v plánu úzkou spolupráci s ateliéry grafického designu. Chci navázat na průběh semestrů a přizpůsobit výuku ateliérovým zadáním - například pozvat externisty, nebo uspořádat speciální exkurze.

1.4.1 Osnovy a cíle výuky předmětu

Každá lekce začíná prezentací, která je kombinací promítání prostřednictvím dataprojektoru a množstvím reálných ukázek k danému tématu a které si může student prohlédnout (tištěné publikace, knihařské materiály, ukázky tisku atd.). Po prezentaci následuje praxe, ve které si studenti vyzkouší šití vazeb. Vytvoří si tak vlastní vzorník pro svou budoucí potřebu. Studenti na každé lekci dostanou i skripta, do kterých si můžou v průběhu práce zapisovat poznámky a vkládat příklady.

Předmět je navazující a je rozdělen do zimního a letního semestru. Jednotlivé body v osnově se prolínají a nebudou probírány přesně v uvedeném pořadí.

Zimní semestr

1. Obecná charakteristika papíru. Karton, lepenka. Plošná hmotnost. Tloušťka papíru.
2. Podélný a příčný směr vláken.
3. Formáty papíru a tiskovin.
4. Druhy papíru.
5. Skládání papíru a tiskovin.
6. Knihařské materiály.
7. Základní konstrukce knihy a její části.
8. Typy průmyslových vazeb.
9. Měkké vazby V1 až V4
10. Základní vyřazování stránek a export dokumentu v Adobe InDesign.
11. Exkurze: ruční papírna Velké Losiny

Letní semestru

1. Základní konstrukce knihy a její části.
2. Tiskařské materiály.
3. Typy průmyslových vazeb.
4. Polotuhá vazba (V5)

5. Leporelo (V6)
6. Zavěšované tuhé vazby s pevnými deskami (V7 a V8).
7. Současné tiskové techniky: flexotisk, hlubotisk, ofset, sítotisk, digitální tisk, ostatní reprodukční techniky. (+ jejich reálné ukázky)
8. Práce se zlatícím strojem.
9. Základní vyřazování stránek a export dokumentu v Adobe InDesign.
10. Exkurze: tiskárny

Cílem každého semestru je vytvořit vlastní vzorník vazeb a knižní projekt, který je podmínkou splnění předmětu. Student si vytvoří z rozdaných skript také vlastní technologickou příručku. Zde je přesné znění cílů výuky tak, jak jsou zapsány do systému:

Výsledky předmětu – vzorník vazeb

Zimní semestr

Výuka probíhá současně praktickou formou i teoretickou formou. Studenti se seznámí s obecnou charakteristikou papíru, která je důležitá při výrobě knihy. S touto charakteristikou papíru se prakticky naučí ručně vázat knižní vazby V1, V2, V3, V4. Studenti se seznámí s předtiskovou přípravou a exportem dokumentu v Adobe InDesign. Studenti si po praktickém zvládnutí knižní vazby V1–V4, zvolí dílčí téma na vlastní projekt, které zpracují naučenou knižní vazbou a projekt zrealizují formou knihy.

Letní semestr

Výuka probíhá současně praktickou formou i teoretickou formou. Studenti se seznámí se základní konstrukcí knihy a zvládnou popsat její součásti. Naučí se ručně vázat knižní vazby V5, V6, V7, V8. Studenti se seznámí s předtiskovou přípravou a exportem dokumentu

v Adobe InDesign. Seznámí se současnými tiskovými technikami ručního a průmyslového tisku. Studenti si po praktickém zvládnutí knižní vazby V1–V8, zvolí dílčí téma na vlastní projekt, který zpracují naučenou knižní vazbou a projekt zrealizují formou knihy.

Osnovy a průběh lekcí jsem si vyzkoušel v rámci dvou workshopů, kterým se věnuji v následující kapitole.

2. Workshopy

V rámci diplomové práce, jsem se rozhodl pro studenty FaVU a to pro ateliéry AGD1, AGD2 a AKG uspořádat workshop, zaměřený na technologii knižní vazby, kde se studenti seznámí s ruční vazbou knih a médiem papír. Workshopy jsou sestavené z plánovaných osnov předmětu (z obou semestrů) tak, abych si mohl odzkoušet mnou připravenou látku a zanést případné změny do osnov, skript a doladit průběh lekcí. Součástí je i reflexe zúčastněných studentů, kterou zpracuji z jejich odpovědí na krátký dotazník.

2.1 Rozdělení workshopů

Tento workshop pro studenty jsem rozdělil do dvou tematicky různých workshopů:

Workshop 1 – Papír, V1, V2

1. seznámení se základními knihařskými materiály a nástroji
2. seznámení se základními knihařskými vazbami
3. definice papíru (plošná hmotnost, tloušťka papíru)
4. určení podélného a příčného směru vlákna (chyby špatného směru s ukázkami)
5. skládání papíru (reálné ukázky různých skládání tiskovin)
6. vazba V1
7. prezentace různých přístupů k této vazbě reálné ukázky a přístupy, inspirační zdroje charakteristika vazby V1 (výhody a nevýhody této vazby) student by měl zvládnout ušít vazbu V1 (maketu)
8. DTP: základní vyřazování stánek pro vazbu V1 v Adobe InDesign
9. základní konstrukce knihy, jednotlivé součásti knihy
10. charakteristika vazby V2 (výhody a nevýhody této vazby)
11. rozdělení vazby V2: základní V2, finská otabind, švýcarská, finská tubebind, hardcover

12. představení různých přístupů k této vazbě: reálné ukázky, inspirační zdroje současného knižního designu
13. technologický postup zhotovení V2
14. student by měl zvládnout ušít vazbu V2 (maketu) a zavěsit do obálky

Workshop 2 – V4, V8

1. vazba V4
2. charakteristika vazby V4: výhody a nevýhody této vazby základní typy stehu pro vazbu (křížový steh, šití na proužky, řetízkový)
3. představení různých přístupů k této vazbě: reálné ukázky, inspirační zdroje současného knižního designu
4. technologický postup vazby V4
5. student by měl zvládnout ušít vazbu V4 (maketu) a zavěsit do obálky
6. DTP: vyřazování stránek pro tisk vazby V4 v Adobe InDesign
7. vazba V8
8. charakteristika vazby V8: výhody a nevýhody této vazby
9. technologický postup vazby V8
10. technologický postup knižních desek (obálka)
11. student by měl zvládnout ušít vazbu V8 (maketu) a zavěsit do knižních desek
12. DTP: vyřazování stránek pro tisk v Adobe InDesign, příprava knižních desek (obálky) v Adobe InDesignu

2.2 Průběh workshopů

Z průběhu workshopů jsem udělal zápis, který je k nahlédnutí v textové příloze (s. 26).

Průběh workshopů

2.3 Zhodnocení workshopů

Dotazník určený účastníkům workshopu:

1. Byl pro tebe workshop *Knižní vazba* užitečný? Jak využiješ nabyté znalosti?
2. Co pro tebe bylo na workshopu nejpřínosnější?
3. Byl podle tvého názoru výklad s tištěnými ukázkami a materiály srozumitelný? Pokud ano, co se ti líbilo? Pokud ne, co by se mělo změnit?
4. Myslíš si, že využiješ skripta, které jsi dostal, v budoucnu? Pokud ano, jakým způsobem nebo na kterých projektech?
5. Jsou skripta přehledná? Mělo by se něco změnit?

Z odpovědí vyplynulo, že pro všechny studenty byl workshop přínosný. Naučili se základní terminologii v oboru knihařství. Dozvěděli se elementární znalosti o papíru, které si ani sami mnohdy ani neuvědomovali (především ocenili postup, jak rozeznat směr vlákna papíru, detailní rozdíly mezi vazbami a výhody a nevýhody jejich použití). Probraná témata je přinutila přistupovat logičtěji k různým knižním vazbám, materiálům a zefektivnit tak svoji práci.

Největším přínosem pro všechny studenty bylo to, že obdrželi skripta, ke kterým se mohou kdykoliv vrátit a využít je při samostatné práci na vlastní knize. Oceňují jejich přehlednost a srozumitelnost. Ke skriptům zazněla i kritika, některým studentům chybí číslování stránek a nemožnost perforovat si vlastní přidávané materiály a poznámky mimo dílnu. Ostatní hodnotí zvolený typ vazby příznivě pro možnost vytvořit si vlastní technologickou příručku na míru. Všichni participující na workshopu z nich budou čerpat v budoucnu a vyhledávat si z nich praktické, teoretické informace a další internetové zdroje.

Z odpovědí je patrné, že zvolená forma prezentace (projekce prostřednictvím dataprojektoru v kombinaci s tištěnými ukázkami) je přínosná a užitečná. Výklad byl pro studenty srozumitelný a díky reálným ukázkám mnohem lépe pochopili probíranou látku. Studenti pozitivně hodnotí má vylepšení zaběhlé praxe, svoje know-how, které jim při následné tvorbě zjednodušují, ulehčují a urychlují práci.

Jeden z nejužitečnějších podmětů, které jsem se dozvěděl z dotazníku, je rozdělení předmětu do úrovně na začátečníky a pokročilé.

Mé poděkování patří vedoucím AGD2 Mikulášovi Macháčkovi a Tereze Hejmové za to, že mi umožnili projekt uskutečnit a také všem studentům, kteří se s nadšením účastnili obou workshopů. A FaVU za to, že otevře předmět *Knižní vazba*.

TEXTOVÁ PŘÍLOHA

ANOTACE PŘEDMĚTU KNIŽNÍ VAZBA:

KNIŽNÍ VAZBA 1

Vyučující:	BcA. Karel Bařina
Garant:	doc. MgA. Mikuláš Macháček
Typ předmětu:	volitelný
Typ studia:	bakalářský
Ročník:	1, 2, 3, 4
Semestr:	zimní
Počet kreditů:	2
Způsob realizace výuky:	90 % kontaktní výuka, 10 % distančně

Výsledky učení předmětu:

Výuka probíhá současně praktickou formou i teoretickou formou. Studenti se seznámí s obecnou charakteristikou papíru, která je důležitá při výrobě knihy. S touto charakteristikou papíru se prakticky naučí ručně vázat knižní vazby V1, V2, V3, V4. Studenti se seznámí s předtiskovou přípravou a exportem dokumentu v Adobe InDesign. Studenti si po praktické zvládnutí knižní vazby V1–V4, zvolí dílčí téma na vlastní projekt, které zpracují naučenou knižní vazbou a projekt zrealizují formou knihy.

Obsah předmětu (anotace):

Předmět je zaměřen na ruční a průmyslovou knižní vazbu. Studenti se postupně, teoreticky i prakticky, seznámí s obory knihařství a polygrafie s přesahem do grafického designu. Naučí se používat vybavení knihařské dílny, pracovat s knihařskými stroji, nástroji a seznámí se s knihařskými materiály. Studenti získají nové poznatky o možnostech vzájemné kombinace knižních vazeb, materiálů a dalších úprav. Díky získaným znalostem s obor knihařství, se studenti naučí propojit grafický design s knižní vazbou. Součástí výuky je základní práce s Adobe InDesign, kde se student seznámí s předtiskovou přípravou a exportem dokumentu. Díky základním znalostem z oblasti polygrafie bude student schopen zadávat výrobu tiskových materiálů a dohlížet na proces jeho vzniku od návrhu po výsledný produkt. Dokáže také zhodnotit výrobní možnosti a rozhodnout o nejvhodnějším a nejefektivnějším technologickém postupu výroby tiskovin.

Osnova výuky:

Jednotlivé body v osnově se prolínají a nebudou probírány přesně v uvedeném pořadí; budou se do jisté míry navzájem prolínat.

1. Obecná charakteristika papíru. Karton, lepenka. Plošná hmotnost. Tloušťka papíru.
2. Podélný a příčný směr vláken.
3. Formáty papíru a tiskovin.
4. Druhy papíru.
5. Skládání papíru a tiskovin.
6. Knihařské materiály.
7. Základní konstrukce knihy a její části.
8. Typy průmyslových vazeb.
9. Měkké vazby V1 až V4
10. Základní vyřazování stránek a export dokumentu v Adobe InDesign.
11. Exkurze: ruční papírna Velké Losiny

Literatura:

KOCMAN, Jiří H.: *Médium papír*, VUTIUM, I. a II. vydání, Brno, 2000, 2004.

ŠALDA, Jaroslav: *Papír - karton - lepenka*, SNTL, Praha 1955.

DOLEŽAL, Jaroslav: *Vazby knih*, SNTL, 3. vydání, Praha 1987.

NICKEL, Kristina: *Ready to print: handbook for media designers*. Berlin: Gestalten, 2011

KOČIČKA, Pavel a Filip BLAŽEK. *Praktická typografie*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2000.

Způsob a kritéria hodnocení: Zápočet – na základě praktického výstupu.

Jazyk výuky: čeština, angličtina

Počet studentů: Maximálně 10.

Cíl:

Zvládnutí základů knižní vazby, terminologie oboru. Obecná charakteristika papíru.

Student by měl zvládnout adjustace knižního bloku V1, V2, V3, V4.

Vymezení kontrolované výuky a způsob jejího provádění a formy nahrazování zameškané výuky:

Účast je povinná.

KNIŽNÍ VAZBA 2

Vyučující:	BcA. Karel Bařina
Garant:	doc. MgA. Mikuláš Macháček
Typ předmětu:	volitelný
Typ studia:	bakalářský
Ročník:	1, 2, 3, 4
Semestr:	zimní
Počet kreditů:	2
Způsob realizace výuky:	90 % kontaktní výuka, 10 % distančně
Povinná korekvizita:	Knižní vazba 1 – zimní semestr

Výsledky učení předmětu:

Výuka probíhá současně praktickou formou i teoretickou formou. Studenti se seznámí se základní konstrukcí knihy a zvládne popsat její součásti. Naučí se ručně vázat knižní vazby V5, V6, V7, V8. Studenti se seznámí s předtiskovou přípravou a exportem dokumentu v Adobe InDesign. Seznámí se současnými tiskovými technikami ručního a průmyslového tisku. Studenti si po praktické zvládnutí knižní vazby V1-V8, zvolí dílčí téma na vlastní projekt, které zpracují naučenou knižní vazbou a projekt zrealizují formou knihy.

Obsah předmětu (anotace):

Předmět je zaměřen na ruční a průmyslovou knižní vazbu. Studenti se postupně, teoreticky i prakticky, seznámí s obory knihařství a polygrafie s přesahem do grafického designu. Naučí se používat vybavení knihařské dílny, pracovat s knihařskými stroji, nástroji a seznámí se s knihařskými materiály. Studenti získají nové poznatky o možnostech vzájemné kombinace knižních vazeb, materiálů a dalších úprav. Díky získaným znalostem s oboru knihařství, se studenti naučí propojit grafický design s knižní vazbou. Součástí výuky je základní práce s Adobe InDesign, kde se student seznámí s předtiskovou přípravou a exportem dokumentu. Díky základním znalostem z oblasti polygrafie bude student schopen zadávat výrobu tiskových materiálů a dohlížet na proces jeho vzniku od návrhu po výsledný produkt. Dokáže také zhodnotit výrobní možnosti a rozhodnout o nejvhodnějším a nejefektivnějším technologickém postupu výroby tiskovin.

Osnova výuky:

Jednotlivé body v osnově se prolínají a nebudou probírány přesně v uvedeném pořadí; budou se do jisté míry navzájem prolínat.

1. Základní konstrukce knihy a její části.
2. Tiskařské materiály.
3. Typy průmyslových vazeb.
4. Polotuhá vazba (V5)
5. Leporelo (V6)
6. Zavěšované tuhé vazby s pevnými deskami (V7 a V8).
7. Současné tiskové techniky: flexotisk, hlubotisk, ofset, sítotisk, digitální tisk, ostatní reprodukční techniky.(+ jejich reálné ukázky)
8. Práce se zlatícím strojem.
9. Základní vyřazování stránek a export dokumentu v Adobe InDesign.
10. Exkurze: tiskárny

Literatura:

DOLEŽAL, Jaroslav: *Vazby knih*, SNTL, 3.vydání, Praha 1987.

NICKEL, Kristina: *Ready to print: handbook for media designers*. Berlin: Gestalten, 2011.

KOČIČKA, Pavel a Filip BLAŽEK. *Praktická typografie*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2000.

Způsob a kritéria hodnocení: Zápočet – na základě praktického výstupu.

Jazyk výuky: čeština, angličtina

Počet studentů: Maximálně 10.

Cíl:

Zvládnutí základů knižní vazby, terminologie oboru. Student by měl zvládnout adjustace knižního bloku V5, V6, V7, V8.

Vymezení kontrolované výuky a způsob jejího provádění a formy nahrazování

zameškané výuky:

Účast je povinná.

Vybavení dílny

Současné vybavení dílny

- 3 x knihařský lis
- Pákové nůžky do formátu A0
- Pákové nůžky do formátu A3
- Rýhovací a perforovací stroj
- Oklepávací lis
- Ořezávač ořízek
- Zlatící stroj
- 3 x síto na ruční čerpání papíru
- Sada písmo do zlatícího stroje
- Sada písma na knihtisk

Žádané vybavení dílny

- Stohová řezačka
- Digitální tiskárna barevná do formátu A3
- Risograf do formátu A3
- Lepička vazeb V2
- Brožovací stroj na vazbu V1
- Řezací plotr
- Dataprojektor
- Počítač
- Knih-tiskové písmo
- Knih-tiskový lis

Průběh workshopů

Průběh workshopu 1

První workshop na knižní vazbu se uskutečnil 7. dubna 2016. Tohoto workshopu se zúčastnilo osm studentů, tři studenti byli z ateliéru kresba a z AKG a pět studentů bylo z AGD2. Z AGD1 se neúčastnil žádný student.

Lepení vazby V2

Ořezávání knižního bloku vazby V2

Průběh workshopu

Průběh workshopu

Než se workshop uskutečnil, připravil jsem pro studenty didaktickou pomůcku. Na stoly v učebně jsem vyskládal tištěné publikace od současných designérů a studií. Knihy jsem roztřídil na stolech podle druhu knižní vazby. Ukázky těchto knih a publikací byly sesbírány z knihovny AGD2 a z velké části z mé vlastní knihovny. Mezi prezentovanými knihami nebyly jenom publikace od různých grafických designérů, ale i rozličné ukázky způsobů řešení knižní vazby, knihařské materiály, ukázky technologie tisku, makety, letáky, mnou doporučená literatura a knihařské nástroje. Tento způsob prezentace jsem vyhodnotil jako nejprínosnější jak pro studenty, tak pro mě. Student si mohl jednotlivá témata prohlédnout v reálném použití, knihy si osahat, vyzkoušet vazbu a prohlédnout si

použité knihařské materiály. Já jsem na druhou stranu mohl na publikacích daleko lépe a názorněji vysvětlit probíraná témata.

Workshop jsem zahájil úvodem. Vysvětlil jsem, proč se konají tyto dva workshopy, a seznámil jsem studenty s průběhem prvního. Představil jsem jim svoji příručku *Třeba takhle*, na které jsem vysvětlil princip připravovaných skript a skripta následně rozdál. Prezenci jsem začal tématem o papíru, kde jsem vysvětlil základní vlastnosti papíru a odkázal jsem je na publikaci *Médium papír* od Jiřího H. Kocmana. Hlavním cílem bylo rozeznat směr vlákna papíru a jak jej zohlednit při realizaci knihy. Nejdříve jsem studentům vysvětlil, jak se papír vyrábí na papírenském stroji, aby lépe pochopili, jak vzniká. Následně si každý student prakticky vyzkoušel různé způsoby, jak jej poznat (roztržením, namočením, pohledem, tlakem...). Pak jsem jim vysvětlil, co je knižní složka a prakticky jsem ukázal, jak se skládá. Na to navazovala archová montáž, kterou jsem jim názorně předvedl i s reálnou ukázkou.

Dalším probíraným tématem byly druhy knižních vazeb. Zde mi pomohla zmiňovaná didaktická pomůcka – tištěné publikace. Studentům jsem na připravených ukázkách vysvětloval, jak vypadají různé druhy knižní vazby a vysvětlil jsem jim výhody a nevýhody jejich použití. Po knižních vazbách jsem je seznámil s různými kombinacemi a variantami knihařských materiálů. I tady jsem využil reálných ukázek tištěných publikací.

Potom jsme se přesunuli do současné knihařské dílny, kde jsem jim představil její vybavení a vysvětlil, k čemu slouží. Následovala praktická část – šití vazby V1. Následovalo šití a zpracování lepené vazby V2. Studenti mě opět sledovali, jak se postupuje při výrobě této vazby, a psali si poznámky do skript, které dostali. Protože technologický čas lepení nejde zkrátit, využil jsem mezichas k předvedení zlatího razícího stroje. Studenti měli zájem si stroj vyzkoušet – každý si zkusil stroj použít. Po zaschnutí lepidla jsme se vrátili k vazbě V2 – ořezali jsme knižní blok ze třech stran a dokončili tak vazbu.

Po technologii V2 jsem poděkoval všem zúčastněným studentům a workshop ukončil.

Průběh workshopu 2

Druhý workshop na knižní vazbu se konal 14. dubna 2016. Tohoto workshopu se účastnilo šest studentů, dvě studentky byly z Ateliéru tělový design a čtyři studenti z AGD2. Z AGD1 a AKG se neúčastnil žádný student.

Tohoto workshopu se účastnili i studenti, kteří nebyli na prvním workshopu, proto jsem se rozhodl nové studenty ve zkratce zasvětit do obsahu minulého workshopu.

Workshop jsme začali konstrukcí knihy.

Dalším tématem, které jsme probrali byla vazba V4. Studentům jsem názorně na reálných ukázkách knih předvedl, jak vazba vypadá a jak jí rozeznají od jiných vazeb. Zkoumali jsme výhody a nevýhody použití této vazby. Poté jsme si vyzkoušeli v Adobe InDesign, jak si studenti mohou pro vlastní potřebu vyřadit stránky k tisku makety. Vysvětlil jsem jim, že tento způsob je opravdu jenom pro jejich vlastní tisk a že nemůžou tato tisková data posílat do tiskárny a ukázal jsem jim, jak vypadají data pro tiskárnu.

Po té jsme přešli na vazbu V8. I tuhle vazbu jsme si popsali a vysvětlili na reálných ukázkách. Opět následovala diskuze nad výhodami a nevýhodami použití vazby V8. Po této teoretické přednášce o vazbách V4 a V8 jsme se přesunuli do knihařské dílny, abychom si prakticky vyzkoušeli šití vazby dvěma způsoby (řetízkový a křížový steh). Jako první jsme začali tím těžším způsobem - řetízkovým stehem (Proč jsem zvolil tento postup? Studenti mají víc energie a lépe se soustředí.) Předem jsem měl pro studenty nachystaný potřebný materiál a papíry naskládané do knižních složek, abychom se nezdržovali řezáním a lisováním knižních složek. Předvedl jsem jim, jakým způsobem se šije tento druh stehu a studenti si dělali poznámky. Potom si každý z nich vyzkoušel ušít svoji vlastní maketu. Každému studentovi jsem se osobně věnoval a pomáhal mu s postupem šití. Po tom, co všichni studenti zvládli šití, naučil jsem je zalepit knižní hřbet. Zatímco nám schla vazba v řetízkovém stehu, pustili jsme se do šití křížového stehu. Po názorné ukázce postupu šití křížového stehu se studenti pustili do vlastní makety. Po zalepení hřbetu, jsem ji ještě ukázal, jak si vytvoří obálku a následně zavěsí knižní blok.

Potom druhý workshop skončil. Všem studentům jsem poděkoval za účast.

Křížový steh

Řetízkový steh

Odpovědi na dotazník

1. Byl pro tebe workshop Knižní vazba užitečný? Jak využiješ nabyté znalosti?

KD: Bolo to supéééér! Bola som z toho šťastná, po mojich pokusoch ušiť knihu podľa tutoriálu z youtube som sa to konečne naučila, normálne a s možnosťou spýtať sa na veci ktorým nerozumiem. Nabyté znalosti by som rada využila v nejakom knižnom experimente, rada by som naraz ostestovala všetky väzby sveta.

JR: Vzhledem k tomu, že jsem student kresby a grafiky byla pro mě nejdůležitější orientace v problematice papíru a jeho možností a technologických vlastností. Workshop praktickou ilustrací ukazoval, jak se papír chová a jak je možné s ním pracovat ve vztahu ke knižní vazbě a knihařině obecně, to považuji za plus.

BD: Workshop bol pre mňa určite užitočný, osviežila som si niektoré veci, na ktoré som už skoro zabudla a naučila sa nové. Bolo to fakt super, myslím že na využitie nových znalostí a trikov na zjednodušenie práce budem mať veľa príležitostí.

JH: Workshop bol pre mňa užitočný a prínosný. Naučil som sa mnoho nových zaujímavých poznatkov. Znalosti ktoré som vedel som si pripomenul, a tie čo som nevedel som sa naučil. V dohľadnej dobe sa chystám viazať maketu knižky ktorá má fínsku otábinď väzbu. V prvom bloku workshopu bola časť venovaná viazaniu knižnej väzby V2 kde som názorne krok po kroku videl jak na to. Dúfam že si maketu zvládnem zviazať samostatne, prípadne s minimálnou asistenciou.

KN: Workshop knižní vazby beriem ako užitočný prísun informácii k mojej práci s textom. Využitie znalosti mi sprostetkovali ďalší pohľad na prácu s výtvarným dielom.

PJ: Workshop byl bezesporu užitečný, Lektor mi velmi civilní a zároveň sofistikovanou formou zprostředkoval a ozřejmil problematiku vzniku knihy a rozšířil mé povědomí o rozličných technologických přednostech a úskalích, týkajících se limitů materiálu a jednotlivých druhů knižních vazeb. Nabyté znalosti uplatním při realizaci autorské knihy.

JK: Chcela som si oživiť znalosti knižnej väzby z workshopu an ktorom som bola ve Zlíně a tiež sa pozrieť na to aké máš gryfy a tipy. Predsa len, už si profík :) Využijem to hlavne pri tvorbe kníh, borožúr - už viem aký papier vybrať a ktorým smerom ho narezať.

ACh: Ano, byl. I když nejsem na ateliéru grafického designu, mohla jsem proniknout více do určitého řemesla. Zejména ilustrace a knižní vazba mne láká, chybí mi možnost vytvářet něco pomocí « umu » namísto konceptu. Mám pocit, že mi tento workshop dodal opět energii pokračovat v tom, co hledám.

KŽ: Určitě ano, znalosti využiji na svých projektech a v oblasti grafického designu.

2. Co pro tebe bylo na workshopu nejpřínosnější?

KD: Za přínosné považuju nejmä nadubudnuté schopnosti, oceňuju príjemnú priateľskú atmosféru v ktorej sa workshop niesol. Prínosom sú pre mňa hlavne tvoje zlepšováky, a know-how ktoré si nám prezradil.

JR: Stejně jako odpověď jedna.

BD: Možnosť vyskúšať si niečo nové v praxi a to, že som sa naučila rozoznávať smer vlákna papiera.

JH: Najväčším prínosom budú pre mňa skripta ktoré dostal každý účastník workshopu. Veľmi prehľadné a zrozumiteľné skripta sú spracované v tlačovej forme vďaka čomu sa k nim môžem kedykoľvek vrátiť a využiť. Doposiaľ som nemal materiály ktoré by boli skompletizované na jednom mieste v jeden formát, a obsahovali jak praktické informácie tak aj teoretické ktoré slúžia ako študijný materiál. Ďalej ujasnenie nejasností vo výbere a použití knižných väzieb, možnosti určenia smeru vlákna papiera a pod.

KN: Najprínosnejšia mi prišla prezentácia pracovných postupov vazby knižky a možnostiach využívania rôznych materiálov.

PJ: Komplexnosť s jakou byl workshop koncipován, tedy od papíru po knihu.

JK: Najprínosnejšie boli hlavne tipy o smere vlákien u papiera a a ďalej hlavne bonusíky ohľadom problémov so softwarom - ako vyexportovať knihu/brožuru z indesignu.

ACh: Přišlo mi zajímavé, že si za jeden workshop mohu vyzkoušet více typů vazby a obdržet knihu, kde mám vše popsáno – opravdu dopodrobna. Navíc ukázky knih náležících do jistých typů knižní vazby byly velice přínosné.

KŽ: Za nejpřínosnější jsou pro mne skripta, kde jsou všechny postupy detailně vysvětlené.

3. Byl podle tvého názoru výklad s tištěnými ukázkami a materiály srozumitelný? Pokud ano, co se ti líbilo? Pokud ne, co by se mělo změnit?

KD: Pre mňa bol zrozumiteľný, páčili sa mi najmä praktické ukážky, ktoré sme si mohli poskúšať, popozerať si rôzne väzby, pochytat' a prelistovať si nimi, určite si to človek ohmatá a hneď si lepšie zapamätá, čo sa mu lepšie drží v ruke, čo sa lepšie otvára či čo sa mu najlepšie číta.

JR: Pro mě je vždy dobré, když se člověk může seznámit nejen s teorií, ale i si vše názorně vyzkoušet, proto oceňuji, že byly přítomny všechny možné ukázky, od papíru, Adobe InDesignu, až po ukázku výroby vazby.

BD: Bolo to zrozumiteľné, páčilo sa mi množstvo ukážok a prístupov, myslím si, že je dôležité vidieť a ošahať si knihy a väzby v reále, je to oveľa prínosnejšie, ako vidieť ukážky iba na fotkách či videách.

JH: Výklad bol zrozumiteľný. Roztriedenie knižných väzieb – 1 stôl = 1 typ väzby + názorné ukážky publikácií bol relevantný k pochopeniu a použitiu knižných väzieb v praxi. Páčili sa mi praktické názorné ukážky zistenia smeru vlákna papiera, či vytvorenie knižnej väzby ktorú si každý v druhej časti workshopu skúsil. Myslím že by stálo za zváženie rozdelenie záujemcov o workshop na 2 skupiny. 1 skupina – začiatočníci, 2 skupina – pokročilí. Workshop bol síce skvelým prienikom ale určite v niektorých miestach dochádzalo k nie úplnému pochopeniu výkladu či ukážok zo strany začiatočníkov, a naopak opakovaním informácií ktoré pokročilí už vedia. Prípadne nájsť iný spôsob jak tento nedostatok vyriešiť, či postaviť štruktúru výuky.

KN: S výkladom som spokojný, bol zrozumiteľný a poučný.

PJ: Fyzická přítomnost jednotlivých publikací případně knižních maket, které jsem měl možnost si doslova osahat, byla přínosná z hlediska uvědomění si přepestré škály možností, kterou jako případný autor mám.

JK: Najviac zrozumiteľné. Najviac dobré bolo spojenie prezentácie so slideimi. Zbytočne si to neokecával, všetko info bolo hlavne v slideoch. Vo veľmi premakaných slideoch. Doplnila by som možno test/workshop na poznávanie smeru vlákien u papiera -

ano skusili sme si to, ale netrúfnem si 100% povedať či ej to taký alebo taký smer vlákien. Ale to je iba doplnok, všetko bolo suprové.

ACh: Ano, byl. Tento rok jsem zapsaná do předmětu, ve kterém pracujeme s InDesignem. Tištěné ukázky z tohoto programu jsou pro mne přehledným materiálem, jenž mohu i během předmětu využívat. Jinak oceňuji možnost prázdného prostoru, do kterého mohu vkládat své vlastní poznámky.

KŽ: Výklad s ukázkami byl super, Karel nám ukázal detailní rozdíly mezi vazbami, jejich výhody a nevýhody, a jak si správně zvolit vazbu knihy podle obsahu.

4. Myslíš si, že využiješ skripta, která jsi dostal, v budoucnu? Pokud ano, jakým způsobem nebo na kterých projektech?

KD: Skripta sú podľa mňa skvelý nápad, najviac z nich cením odkazy na weby na ktorých sa dajú kúpiť knižárske materiály, je to vec ktorá sa dosť ťažko hľadá, keď človek nevie ani poriadne názov toho čo chce nájsť. A je to vec ku ktorá sa len tak nevygoogli, veci ako formáty papiera a pod. si myslím že nevyužijem, pretože ak si predstavím že sa musím postaviť od kompu a ísť pohľadať skripta do knižnice, tak za 3 sekundy si to kliknúť na wikipedii je pre mňa asi pohodlnejšie. Ja by som v skriptách uvítala asi viac takých tých zlepšovákov, vieš prebodni si ihlu nebude sa šmýkať, alebo že ak šiješ tie zložky zaštipuj si ich aby sa s tým lepšie manipulovalo, alebo vlastne aj tie indesignové návody sú skvelá vec, na to, to určite použijem, pretože s tým mám stále nejaký problém. V podstate mi tam možno chýbajú také tie know-how ktoré vlastne nenájdeš len tak na internete.
(vlastne sorry, možno to tam je, ja som tie skripta nestihla ešte celé poriadne prečítať) Ale páči sa mi, že je to vlastne taký ucelený prehľad od začiatku (papiera, vyradovania strán...) až do konca (šitie, rezanie).

JR: Nedokážu v tuhle chvíli říct, jestli nabité zkušenosti využiju prakticky, ale jistě se nabité informace hodí.

BD: Určite využijem, najlepšie sú odkazy na ďalšie internetové zdroje.

JH: Skripta budem využívať vždy keď budem pracovať na projekte ktorý sa bude týkať offline (tlačového) výstupu, pretože je tam mnoho cenných informácií a praktických tipov presahujúcich odbor knižných väzieb. Napr. papier, formáty, skripty, dtp (ukážky prípravy dát) a pod.

KN: Obdržané skriptá sú dobrou pomôckou k obzrejeniu informácii o pracovnom postupe.

PJ: Myslím si, že ano. Jako „laik“ bych však jistě ocenil možnost přímé konzultace, při realizace své vlastní práce.

JK: Skripta určite využijem, sú plné užitočného info. Využijem ich pravdepodobne pri plánovaní tiskovín.

ACh: Ano, jistě. Viz minulé otázky. A také má nacházející klauzurní práce bude založená na knižní vazbě.

KŽ: Skripta určite využiji, at' už ohledně dokončujícího zpracování, tak k předtiskové přípravě.

5. Jsou skripta přehledná? Mělo by se něco změnit?

KD:Čo sa týka obsahu tak sa mi zdajú prehľadné, a popisné, to mi vyhovuje, keďže nie som zrovna najbystrejší. No mne asi trochu vadí, že tam nie je to číslovanie strán, pretože to vlastne nedáva až tak logiku, že aj keď si to môžeš vložiť kam chceš, tak zrazu nevieš kam, a máš na začiatku nejakú V4ku a na konci sa dozvieš čo je papier a smery vlákna. Že ak by to chytilo nejaký systém, od základu až k tým väzbám, si myslím že by to bolo prehľadnejšie. A ešte jedna vec, že ono tvojím zámerom je vlastne to, že si tam človek môže dokladať tie listy, a vkladať nové informácie, len to vlastne by sme si vždy museli precvaknúť tým strojom, alebo kde si spravím také dierky?

JR: Ještě jsem je neviděl moc podrobně. (odpovím, až je prohlédnu pořádně)

BD: Skripta sú fajn, páči sa mi že si ich človek môže dopĺňať materiálmi napríklad aj z iných zdrojov a vlastnými poznámkami, a vytvoriť si tak „učebnicu na mieru“.

JH: Skripty sú jasne prehľadné so super možnosťou dopĺňania stránok čo umožňuje typ väzby ktorý je zvolený.

KN: V tomto štádiu mi skriptá prídu prehľadné, osobne by som uvažoval o viac minimalistickom vizuále.

PJ: Skripta jsou přehledná a mají jasnou strukturu, informace jsou podány věcně. Jako prospěšné se mi zdají místa pro vlastní poznámky a technologické tipy a především pak jakási interaktivita.

JK: Sú prehľadné, avšak mi príde, že tam zvýšilo ešte nejaké miesto na ďalšie informácie. Možno by som ich ešte doplnila nejakými info z prezentácie - smer vlákna, rozmery papiera atd.

ACh: Skripta jsou přehledně vypracovaná. Co se mě týká, asi bych je neměnila. Záleží na člověku, zda využije volného místa a doplní je. Pak by byla časem úplná. Nemohu posoudit, zda jsou dobře či špatně sepsaná, je to jistý styl vypracování – každý by je jinak zaplnil.

KŽ: Skripta mohou být ze začátku nepřehledná, ale na tom to asi stojí, každý si udělá pořádek podle sebe, jak mu to vyhovuje.